

Jaarverslag 2023 Rekenkamer Renkum

Oosterbeek, april 2024

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2023 van de rekenkamer van de gemeente Renkum. In dit document wordt verslag gedaan van de activiteiten van de rekenkamer in 2023, het budget dat daarvoor beschikbaar is gesteld en de uitgaven die zijn gedaan.

Samenstelling rekenkamer

De rekenkamer bestond in 2023 uit drie leden. Op 29 november 2023 zijn alle drie leden herbenoemd tot 1 december 2028. De leden zijn:

- Mevrouw Eefje Lentjes-de Bruin (voorzitter)
- De heer Henry Potman
- De heer Maximiliaan van Tongeren

De heer van Tongeren heeft op 22 december 2023 vanwege privéomstandigheden zijn ontslag aangeboden per 1 januari 2024. Daarop zijn de resterende rekenkamerleden samen met de ambtelijk secretaris een werving en selectieprocedure gestart.

Doel en werkwijze van de rekenkamer(commissie)

De rekenkamer heeft tot doel om onafhankelijk onderzoek te doen naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk beleid. Deze doelstelling is opgenomen in de Wet versterking decentrale rekenkamers die op 1 januari 2023 in werking is getreden. De rekenkamer Renkum heeft de doelstelling en werkwijze meer gedetailleerd ingevuld. Zie kader:

- Afhankelijk van het onderwerp kunnen we een onderzoek zelf oppakken of besteden we het uit. Dit is mede afhankelijk van de grootte van het onderzoek en de benodigde expertise. Wanneer specifieke kennis is vereist die de leden zelf niet bezitten, zal uitbesteden eerder aan de orde zijn.
- We willen niet alleen onderzoeken die terugkijken op gevoerd beleid en dat evalueren. We willen ook vooruitkijken en onderzoek doen naar onderwerpen waarover uw raad nog gaat beraadslagen en besluiten. Wij willen u zo met de opgedane kennis en inzichten ondersteunen.
- We willen met onze onderzoeken aansluiten op de kennisbehoefte van de raad en de actualiteit in gemeenteland en in de gemeente Renkum. We willen onderzoek doen dat impact heeft en door de raad wordt opgepakt. Bijvoorbeeld door het opstellen van een motie met een opdracht aan het college. Ons onderzoek geeft aanleiding voor discussie in de raad en zorgt op die manier voor kritische zelfreflectie op het functioneren van de raad en het functioneren van de gemeente. Het onderzoek dat we doen mag best schuren, als het maar bijdraagt aan goed bestuur.
- Onze onderzoeksrapporten zijn kort en bondig. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van stroomschema's etc. Ook zijn andere rapportagevormen mogelijk. Denk aan een podcast, een goed (Socratisch) gesprek, een infographic, een Webinar. We schrijven wel altijd een rapport voor degenen die graag zaken teruglezen.
- De raad van gemeente Renkum heeft een afspraak gemaakt dat rekenkamer rapporten worden vertaald in een raadsvoorstel. Op die manier wordt het debat gevoerd over het onderzoek en wordt het niet eenvoudigweg ter kennisgeving aangenomen.
- Inwoners betrekken vinden we een goede werkwijze, maar niet bij de agendabepaling. Wel tijdens een onderzoek als dit passend en logisch is. We zijn blij wanneer de raad uitspreekt dat hij zich gehoord voelt en geholpen zijn door ons onderzoek.

Overzicht activiteiten in 2023

Het jaar 2023 is vooral een opstartjaar geweest en heeft daarom in het teken gestaan van onder meer kennismaking, de basis op orde brengen, werving en selectie en inventariseren.

Aanwezigheid bij raadsvergaderingen

Het vergaderschema van de rekenkamer is aangepast aan de raadscyclus. Dat geeft leden van de rekenkamer een goede mogelijkheid om met enige regelmaat de raadsvergaderingen te bezoeken. En het geeft raadsleden de mogelijkheid om bij de rekenkamer binnen te komen met vragen. De rekenkamer vergadert doorgaans van 19.00 uur in de Trouwzaal van het gemeentehuis.

Kennismaking met de fracties

Om kennis te maken met de raadsleden heeft de rekenkamer de fracties verzocht om een keer op bezoek te mogen komen tijdens een fractieberaad. Begin 2023 hebben de rekenkamerleden, in wisselende duo's, de fracties van de VVD, GemeenteBelangen, D66, GroenLinks en het CDA een bezoek gebracht. Behalve dat de rekenkamer hun ideeën met de fracties hebben kunnen delen over "wat voor rekenkamer we willen zijn", hebben de fracties hun ideeën en suggesties gedeeld voor mogelijke onderzoeksonderwerpen. Het is niet gelukt om met de overige fracties tot afspraken voor kennismaking te komen.

Gesprekken met het college

Behalve met de fracties is ook kennisgemaakt met het College van Burgemeesters en Wethouders. Dit gesprek vond plaats op 21 november 2023. Tijdens dat gesprek heeft de rekenkamer met het college gedeeld hoe zij haar werkzaamheden wil invullen. Maar ook is afgestemd hoe het college van zijn kant de samenwerking ziet. Immers, om goed onderzoek te kunnen doen heeft een rekenkamer informatie nodig vanuit de gemeentelijke organisatie. De rekenkamer zoekt dan ook actief naar een goede samenwerking met het college en de ambtelijke organisatie.

Afstemmingsoverleg 29 maart 2023

Een andere vorm van kennismaken betreft het brede afstemmingsoverleg met de rekeningcommissie, de interne auditor, de concern controller en de accountant. In dit overleg delen de diverse (onderzoeks-)disciplines de onderzoeksonderwerpen die zij in een jaar aan gaan pakken. Op deze manier kan afstemming plaatsvinden, voorkomen we dubbel werk en/of kunnen we elkaars onderzoek versterken.

Het brede afstemmingsoverleg in 2023 was het tweede afstemmingsoverleg van de huidige rekenkamer. De voorzitter van de rekenkamer heeft een vooroverleg met de voorzitter van de rekeningcommissie gehad over de invulling van het brede afstemmingsoverleg.

Reflectie rekenkamer op 2023

Vorbereiden besluitvorming Verordening op de rekenkamer

De Rekenkamer heeft in 2023 de Verordening op de rekenkamer voorgelegd aan de Raad. De voormalige rekenkamercommissie had een bruikbaar eerste concept opgesteld. Dit is echter opgesteld toen er nog geen VNG-modelverordening voorhanden was. De rekenkamer heeft de conceptverordening naast dit model gelegd en de tekst ook aangepast aan de positionering van de rekenkamer van nu.

Op 28 juni 2023 heeft de gemeenteraad de geactualiseerde Verordening op de rekenkamer in zijn vergadering vastgesteld.

Opstellen onderzoeksprogramma

De bezoeken aan de fracties hebben voldoende aanknopingspunten geboden om een interessant programma samen te stellen. In het Reglement van orde van de rekenkamer staat dat dit onderzoeksprogramma ter kennisname wordt aangeboden aan de raad en aan het college. In juni 2023 is het Onderzoeksprogramma aangeboden aan de raad.

Onderwerpen die in dit programma zijn opgenomen zijn:

- Evaluatie van het Duurzaamheidsbeleid
- De effectiviteit van gemeentelijk Verkeers- en Vervoersbeleid
- Subsidieverstrekking
- Jeugdbeleid / Jeugdzorgbeleid
- Verbonden partijen / gemeenschappelijke regelingen
- Informatievoorziening aan de raad

Vergaderingen / bijeenkomsten

In 2023 heeft de rekenkamer 9 keer vergaderd. Daarnaast hebben de rekenkamerleden een aantal kennismakingsbezoeken afgelegd en met enige regelmaat een raadsvergadering bijgewoond. Naast deze vergadermomenten heeft de rekenkamer bij elkaar gezeten in het kader van de sollicitatieprocedure van een nieuw rekenkamerlid

Ambtelijke ondersteuning

De raad heeft de griffie naar aanleiding van het advies over de toekomst van de rekenkamer wederom aangewezen als de vaste ambtelijke ondersteuning van de rekenkamer. Ook is geadviseerd de ondersteuning terug te brengen op het niveau van voor de bezuinigingen, en wel op 0,4 FTE.

De kosten voor de ambtelijke ondersteuning worden, volgens de geldende Verordening op de rekenkamer, betaald uit het jaarlijks door de raad aan de rekenkamer beschikbaar gestelde budget. In de verordening van de rekenkamer is opgenomen dat de ambtelijk secretaris belast is met de agendaplanning, de verslaglegging en de dossiervorming.

In het reglement (Onderzoeksprotocol) van de Rekenkamer is deze rol echter uitgebreider omschreven en heeft de ambtelijk secretaris ook een rol bij het onderzoeksproces.

Reflectie rekenkamer op 2023

De constructie waarbij gekozen is voor een vaste ambtelijke ondersteuning vanuit de griffie werkt goed. Op deze wijze is de toegankelijkheid tot de organisatie gewaarborgd en ook een goede voeding van hetgeen er speelt in de gemeente(raad) verzekerd.

De samenwerking met de griffie zoals die tot nu toe ervaren is, is uitstekend. De samenwerking is plezierig en constructief.

Onderzoeken 2023

De rekenkamer heeft besloten voor 2023 -2024 uit de samengestelde groslijst de volgende onderwerpen op te pakken:

- Informatievoorziening aan de raad
- Subsidieverstrekking

Informatievoorziening aan de raad

De rekenkamer Renkum heeft als eerste onderzoek de informatievoorziening aan de raad opgepakt. De rekenkamer heeft dit onderzoek zelf uitgevoerd. Doel is inzicht te krijgen in informatievoorziening aan de gemeenteraad van gemeente Renkum, de aansluiting daarvan op de wensen en behoeften van raadsleden en de mogelijkheden voor (verdere) verbetering van de kwaliteit van informatie en informatievoorziening op basis van ervaringen elders.

In het onderzoek is aangehaakt bij informatie over informatievoorziening aan gemeenteraden in Nederland. Daar is menigmaal onderzoek naar gedaan. Daaruit is een beeld naar voren gekomen dat er veel verschillende ervaringen zijn met informatievoorziening en dat in veel gemeenten de informatievoorziening voor verbetering vatbaar is. Ook zijn er diverse voorbeelden van 'good practices'. Van die inzichten wordt gebruik gemaakt in dit onderzoek. De inzichten uit onderzoeken elders zijn vergeleken met de behoeften aan informatievoorziening bij raadsleden van de gemeente Renkum en met de in de gemeente Renkum gegroeide praktijk. De kern van informatievoorziening is de aansluiting van de vraag (de behoefte aan informatie en wijze van informatievoorziening bij raad en raadsleden) en het aanbod (de mogelijkheden die het college en de ambtelijke organisatie hebben en de mogelijkheden die zij zien om informatie te verschaffen).

In het onderzoek constateert de rekenkamer dat de behoefte aan informatie verschillend is. De behoefte verschilt al naar gelang de rol van de raad die in het geding is (kaderstellende, controlerende of volksvertegenwoordigende rol) en de verschillen in wensen en mogelijkheden van mensen in het algemeen, en meer specifiek de verschillen tussen de werkwijzen van raadsleden.

De rekenkamer heeft twee groepsgesprekken gevoerd. Een gesprek met de griffier en medewerkers van de griffie. Het gesprek vond plaats op 13 juli 2023. En een gesprek met vier raadsleden. Deelname aan het groepsgesprek met raadsleden volgde op uitnodiging aan de raadsleden om een vertegenwoordiger te laten deelnemen aan het groepsgesprek.

Vier fracties hebben een vertegenwoordiger afgevaardigd naar het groepsgesprek op 4 oktober 2023. Het onderzoek wordt in 2024 afgerond.

Reflectie rekenkamer op 2023

Subsidieverstrekking

Als tweede onderzoeksonderwerp is gekozen voor subsidieverstrekking. In 2023 is begonnen met de voorbereiding van het onderzoek. Doel van dit rekenkameronderzoek is om een duidelijk beeld te schetsen van het subsidielandschap in de gemeente Renkum. De uitkomsten hiervan kunnen een ondersteunende factor zijn in zowel het kaderstellende- als het controlerende werk van de Gemeenteraad van de gemeente Renkum. De start van het onderzoek is vertraagd vanwege de ontstane vacature. Het onderzoek wordt in 2024 gestart.

DoeMee onderzoek

De rekenkamer heeft besloten deel te nemen in het DoeMee onderzoek 2024 van lokale rekenkamers/rekenkamercommissies naar Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing. Het onderzoek start in januari 2024.

Financiën/budget 2023

De onderzoekskosten voor de Rekenkamer waren in 2023 minder dan begroot (ca. €16.000).

Budget	Begroting	Werkelijk	Ruimte
Onderzoeks- en advieskosten	5.000,00	0,00	5.000,00
Vergoedingen diversie commissies	25.000,00	11.227,35	13.772,65
Salaris	21.000,00	23.666,86	- 2.666,86

Puntsgewijze vooruitblik 2024

- De rekenkamer start de werving voor een derde lid, ter vervulling van de ontstane vacature.
- Het onderzoeksrapport naar informatievoorziening wordt in het tweede kwartaal 2024 aan de raad aangeboden.
- Het DoeMee onderzoek vindt plaats in de eerste helft van 2024.
- Het onderzoek naar subsidies start nadat het derde lid van de rekenkamer in functie is en heeft kunnen meebeslissen over de opzet van het onderzoek. Het onderzoek wordt uitbesteed aan een extern instituut/bureau.

Tot slot

De rekenkamer bedankt de raadsleden, commissieleden, collegeleden, griffie en ambtelijke organisatie voor de positieve wijze waarop zij in het afgelopen jaar meewerkten aan haar (voor)onderzoeken. De rekenkamer zal ook graag in 2024 een constructieve bijdrage leveren aan de versterking van de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taken van de gemeenteraad.